

طلوع گردشگری فضایی در سرزمین شفق‌های قطبی

پرواز فضایی و بویژه موضوع گردشگری فضایی جدا از تمام جذابیت‌های آشکار و نهانش برای پیشکش کردن عصر جدیدی از ماجراجویی‌های بشر هزاره سوم، هنوز هم فصلی شگفت و هیجان‌انگیز با صفحات ورق نخورده بسیار از کتاب آرزوهای بزرگ انسان به حساب می‌آید.

جام جم آنلاین: پرواز فضایی و بویژه موضوع گردشگری فضایی جدا از تمام جذابیت‌های آشکار و نهانش برای پیشکش کردن عصر جدیدی از ماجراجویی‌های بشر هزاره سوم، هنوز هم فصلی شگفت و هیجان‌انگیز با صفحات ورق نخورده بسیار از کتاب آرزوهای بزرگ انسان به حساب می‌آید.

اما جای امیدواری است که پررنگ شدن ماجرای فضایی خصوصی و تکاپوی شرکت‌ها برای به نام زدن نخستین برنامه‌های ارسال فضاگردها به مدار پایین با دهه دوم هزاره سوم همراه شده است؛ دهه‌ای که به باور بسیاری از صاحب‌نظران، سررسید برخی از فناوری‌های برتر و دستاوردهای دگرگون‌کننده حیات آینده انسان معاصر طی آن رقم خواهد خورد.

در این میان، گردشگری فضایی نیز برای همراهی با این قافله پرشتاب ناگزیر از تدارک توشه و لوازمی است که راه سفر را هموار و دسترسی به منزل را میسر سازد. از جمله زیرساخت‌هایی که در راس کار گردشگری فضایی قرار دارد فرودگاه فضایی است که از قضا محل آن در راس نقشه دنیا انتخاب شده و قرار است سرزمین‌های شمالی را از انزوا و خاموشی سردش خارج کرده و جان و هویت تازه‌ای به افق این منطقه یخ‌زده از دنیا ببخشد، اما چطور شهر کوچک و دورافتاده‌ای در اروپای شمالی امیدوار است به یک قطب و جاذبه اصلی گردشگری فضایی بدل شود؟

شهر سوئدی کرونا واقع در 150 کیلومتری بالای مدار شمالگان و حدود 1000 کیلومتری استکهلم، به لحاظ تئوری و روی کاغذ مکان ایده‌آلی برای برپایی نخستین فرودگاه فضایی تجاری اروپا نیست. در واقع، مجموعه حیرت‌آوری از نقطه ضعف‌ها و شرایط نامساعد، بضاعتی است که این شهر به آن می‌بالد. با این اوصاف دولت سوئد سال 1386 از تفاهم‌نامه‌ای با شرکت ویرجین گلکتیک خبر داد که نخستین سایت روانه‌سازی خارج از آمریکای این شرکت را در شهر کرونا برقرار سازد. اگر همه چیز طبق جدول زمان‌بندی پیش برود، این شرکت تا اوایل سال آینده گردشگران فضایی را از نیو مکزیکو به کرانه جو زمین خواهد فرستاد. به این ترتیب شهر کرونا باید تا یک سال بعد از آن آماده پذیرایی از چند پرواز هفتگی برای سفر صدها گردشگر فضایی به بالای جو زمین شود. پروازهای فضایی زیرمرداری که شرکت ویرجین گلکتیک نویدش را داده است می‌تواند گردشگران را با تجربه منحصر به فردی که تنها 20 دقیقه طول خواهد کشید برای سفر به واری مرز فضا روبه‌رو کند. در حالی که رویدادهای فضایی این شهر برای بسیاری از گردشگران رنگ و بوی تازه‌ای خواهد داشت، ولی واقعیت این است که فرودگاه فضایی سوئد موضوع غریب و ناشناخته‌ای به حساب نمی‌آید. تقریباً نیم قرن می‌شود که شهر کرونا به واسطه موقعیت مکانی دورافتاده و ترافیک هوایی حداقل‌اش، ماوا و خاستگاه مجموعه‌ای از فعالیت‌های هوافضا بوده است. پژوهشگاه فضایی اسرنگ که دولت سوئد در سال 1343 در این شهر تاسیس کرد، امروز شامل یک پایگاه آزمایش موشک 5500 کیلومتر مربعی برای پرتاب راکت‌های کاوش است. راکت‌های کاوش در یک مسیر رفت و برگشت محموله‌های علمی خود را به بالای مرز فضا برده، داده‌برداری انجام می‌شود و سپس محموله علمی با چتر نجات روی سطح زمین فرود می‌آید.

اما با وجود چنین دم و دستگاه فضایی سابقه‌داری، آنچه مایه شور و التهاب سکنه این شهر سرد و خاموش شده است، پرواز قریب‌الوقوع بشر به فضا از فرودگاه محلی و پوشیده از برف شهرشان است. به نحوی که چند نفری از مردم شهر با سپردن ودیعه‌های 20 هزاردلاری قصد دارند در زمره نخستین گردشگران تور فضایی ویرجین گلکتیک جای بگیرند. تجربه‌ای که بازار خیلی محدود و معدودی را هدف‌گذاری می‌کند که مشتریانش افرادی با توانایی پرداخت 200 هزار دلار برای یک تعطیلات خواهند بود.

نکته: از جمله زیرساخت‌هایی که در راس کار گردشگری فضایی قرار دارد فرودگاه فضایی است که قرار است سرزمین‌های شمالی را از انزوا و خاموشی سردش خارج کرده و جان و هویت تازه‌ای به افق این منطقه یخ‌زده از دنیا ببخشد
با این اوصاف پرواز فضایی از پایگاه پرتاب کرونا به‌عنوان یک بسته گردشگری از نوع ماجراجویی قطب شمالی تلقی می‌شود که با اقامت در یک هتل یخی، سورتمه‌رانی و اسنوموبیل سواری در دل طبیعت وحش مجاور - و صد البته - پرواز فضایی تکمیل می‌شود. البته باید دید این شهر کوچک به رغم عیب و ایرادهای ذاتی‌اش چگونه توانسته قاپ شرکت پیشرو رقابت گردشگری فضایی را دزدیده و برای ارائه توری استثنایی از میان شفق قطبی نمک‌گیرش کند.

واقعیت آن است که کرونا فراتر از رگه غنی سنگ آهنی که قریب 2 کیلومتر در زیر زمینش امتداد یافته است، از موهبت‌های طبیعی دیگری نیز سود می‌جوید که از بهشت موعود بودن اسکی‌بازان شروع می‌شود و به برخی جاذبه‌های فرهنگی مربوط به قوم سامی‌ها

ختم می‌گردد.

این ناحیه از وجود یک گونه گوزن شمالی سود می‌برد که هر چند حیات وحش کوچکی محسوب می‌شود ولی حقیقتاً پرجذبه و محبوب است.

با این تفصیل، مقوله پرواز فضایی می‌تواند ترقی و رونق گردشگری دیگری را نیز برای شهر دورافتاده‌ای همچون کرونا به همراه داشته باشد. جریان از این قرار است که حداقل زمان برای اقامت گردشگرهای فضایی 3 روز منظور می‌شود که دو روز آن برای خوگیری، تشخیص موقعیت و رده‌بندی مسافران است تا نسبت به شناخت و آگاهی افراد درخصوص نحوه اداره کردن خودشان در پرواز اطمینان حاصل شود و یک روز نیز برای خود پرواز در نظر گرفته می‌شود. در این بین، آنهایی که از تمکن کافی برای خرید سفر 200 هزار دلاری به فضا برخوردار هستند ممکن است خواهان به شراکت گذاشتن تجربه‌شان با همسران، فرزندان و شاید هم والدین و دوستانشان باشند. به بیان دیگر آمدن یک گردشگر فضایی به معنای همراه آوردن چندین نفر دیگر خواهد بود که همگی نیازمند محل اقامت و سایر خدمات هستند. از همین رو طرح و نقشه‌هایی تحت عنوان شهر فضایی 2020 در دستور کار مقامات قرار گرفته است. این برنامه توسعه در زمینه‌هایی نظیر دسترسی فرودگاه فضایی به اردوگاه‌های تابستانی فضایی، سانتریفیوژهایی برای شبیه‌سازی نیروهای گرانشی بالا و همچنین لینک‌های ویدئویی که به افراد روی زمین امکان شراکت گذاشتن بلادرنگ تجربه پرواز فضایی استان را می‌دهد سرمایه‌گذاری می‌کند.

وقتی زمان پرواز نخستین مسافران فضا از فراز دایره شمالگان زمین فرا برسد، آنها از فرودگاه محلی سالومونسون پروازشان را آغاز می‌کنند. فقدان ترافیک هوایی بر فراز دایره شمالگان به عنوان یکی از مزیت‌های رقابتی کرونا محسوب می‌شود. از دیگر محاسنی که میزبان سفرهای فضایی به آن مباحث می‌کند آشیانه بزرگی است که سال 1370 به منظور میزبانی تحقیقات پروازی و آزمون‌های آب و هوایی سرد برای شرکت بوئینگ ساخته شد.

بزرگی این آشیانه عظیم برای بلعیدن یک هواپیمای پهن‌پیکر 400-747 کفایت می‌کند. طی 2 دهه اخیر، ایرباس، ناسا و یوروکوپتر اروپا توانمندی و کارایی محصولاتشان را در کرونا محک زده‌اند و این آشیانه به عنوان پایگاه و موطن اصلی تحقیقات جوی در پروازها خدمت کرده است. علاوه بر فرودگاه و آشیانه، مزیت دیگر کرونا برای میزبانی گردشگری فضایی که پروژه ویرجین گلکتیک و سایر بهره‌برداران پرواز فضایی تجاری را به خود می‌کشاند، زیرساخت‌های از قبل آماده و مرتبط با موضوع این شهر و بویژه مرکز تحقیقات موشکی تقریباً 50 ساله اسرنگ است. این توانمندی در حالی است که فرودگاه فضایی آمریکا در حوالی نیومکزیکو از صفر ساخته می‌شود.

موضوع جالب توجه و بدیع ماجرای این گردشگری به پدیده شفق قطبی و ابهام بر سر ایمنی و زیانبار بودن اعزام گردشگران از میان آن مربوط می‌شود. به اعتقاد محققان چون این پدیده از برخورد ذرات باردار پرنرژی بادهای خورشیدی با جو زمین ایجاد می‌گردد، یک پرواز کوتاه از میان آن مسافران را در معرض تشعشع بیشتری از آنچه فضانوردان در ایستگاه فضایی بین‌المللی در یک دوره مشابه 6 دقیقه‌ای جذب می‌کنند قرار خواهد داد. با این احوال، برای شهری که هم نیم قرن تجربه حضور تاسیسات فضایی اسرنگ را یدک می‌کشد و هم تجربه گردشگری قابل توجهی دارد، بیوند دو مقوله #171؛ فضا و گردشگری؛ و نشان دادن آنها بر سر یک سفره ایده جالب و مناسبی به نظر می‌رسد که حال و هوای دیگری به شمالی‌ترین فرودگاه فضایی دنیا می‌بخشد.

Air & Space / مترجم: مهریار میرنیا